

Економіка

УДК 657

**Сова Катерина Вікторівна**

*магістрантка*

*Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*

**Сова Екатерина Викторовна**

*магістрантка*

*Кременчугского национального университета имени Михаила Остроградского*

**Sova Kateryna**

*Graduate Student of the*

*Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University*

**Яценко Наталя Михайлівна**

*кандидат економічних наук, доцент,*

*доцент кафедри обліку і фінансів*

*Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського*

**Яценко Наталья Михайловна**

*кандидат экономических наук, доцент,*

*доцент кафедры учета и финансов*

*Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского*

**Yatsenko Natalia**

*Ph.D. in Economics, Associate professor,*

*Associate professor of the Department of Accounting and Finance*

*Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University*

**Загірняк Денис Михайлович**

*доктор економічних наук, доцент,*

*професор кафедри обліку і фінансів*

*Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського*

**Загирняк Денис Михайлович**

*доктор экономических наук, доцент,  
профессор кафедры учета и финансов*

*Кременчугский национальный университет имени Михаила Остроградского*

**Zagirniak Denys**

*Doctor of Science (Economics), Associate Professor,  
Professor of the Department of Accounting and Finance  
Kremenchuk Mykhailo Ostrohradskyi National University*

**ВПРОВАДЖЕННЯ МСФЗ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ПОКРАЩЕННЯ  
ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ В УКРАЇНІ  
ВНЕДРЕНИЕ МСФО КАК ОДИН ИЗ ФАКТОРОВ УЛУЧШЕНИЯ  
ИНВЕСТИЦИОННОГО КЛИМАТА В УКРАИНЕ  
IFRS IMPLEMENTATION AS ONE OF THE FACTORS FOR  
IMPROVING THE INVESTMENT CLIMATE IN UKRAINE**

*Анотація. Стаття присвячена дослідженню впливу впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) на зміни інвестиційного клімату в Україні. Актуальність теми зумовлена тим, що вдосконалення практики застосування МСФЗ як інструмента обміну фінансовою інформацією являє собою одну із ключових умов покращення інвестиційного клімату України.*

*Авторами розроблено узагальнюючу схему, яка ілюструє хронологічний перелік підприємств, які відповідно до законодавства зобов'язані складати фінансову звітність за МСФЗ. Було зазначено, що у 2018 році відповідно до частини 2 статті 12 Закону про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні та постанови Кабінету Міністрів України від 11.07.2018 року № 547 було оновлено критерії підприємств, які зобов'язані складати фінансову звітність за МСФЗ. Такий крок значно*

розширив масштаб застосування Міжнародних стандартів у зв'язку з прийняттям такого рішення на законодавчому рівні.

Проаналізовано динаміку кількості МСФЗ-зобов'язаних підприємств України. Аналіз показав, що протягом останніх трьох років кількість майже всіх підприємств, які мають застосовувати Міжнародні стандарти зростає.

Визначено переваги використання МСФЗ для різних користувачів фінансової звітності. Було визначено, що пріоритетними користувачами МСФЗ звітності являються інвестори. При цьому зазначено, що основною перевагою для інших користувачів фінансової звітності, яка складена відповідно до Міжнародних стандартів є покращення інвестиційного клімату.

У статті було досліджено динаміку індексу інвестиційної привабливості України за шкалою Лайкерта у період з 2016 до 2020 року. Досліджено надходження прямих інвестицій в Україну з країн Європейського Союзу. Проаналізовано динаміку прямих інвестицій в економіку України за двома видами економічної діяльності, які повинні формувати фінансову звітність за МСФЗ, а саме за добувною промисловістю і розроблення кар'єрів та фінансовою і страховою діяльністю.

**Ключові слова:** фінансова звітність, Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), імплементація, інвестиційний клімат.

**Анотація.** Стаття посвячена дослідженню впливу впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) на зміну інвестиційного клімату в Україні. Актуальність теми обумовлена тим, що удосконалення практики застосування МСФЗ як інструмента обміну фінансовою інформацією представляє собою одну з ключових умов удосконалення інвестиційного клімату України.

*Авторами разработана обобщающая схема, иллюстрирующая хронологический перечень предприятий, которые в соответствии с законодательством обязаны составлять финансовую отчетность по МСФО. Было отмечено, что в 2018 году в соответствии с частью 2 статьи 12 Закона о бухгалтерском учете и финансовой отчетности в Украине и постановлением Кабинета Министров Украины от 11.07.2018 года № 547 были обновлены критерии предприятий, которые обязаны составлять финансовую отчетность по МСФО. Такой шаг значительно увеличил масштаб применения Международных стандартов в связи с принятием такого решения на законодательном уровне.*

*Проанализирована динамика количества МСФО-обязанных предприятий Украины. Анализ показал, что в течение последних трех лет количество почти всех предприятий, которые должны применять Международные стандарты растет.*

*Определены преимущества использования МСФО для различных пользователей финансовой отчетностью. Было определено, что приоритетными пользователями МСФО отчетности являются инвесторы. При этом отмечено, что основным преимуществом для других пользователей финансовой отчетности, которая составлена в соответствии с Международными стандартами является улучшение инвестиционного климата.*

*В статье было исследовано динамику индекса инвестиционной привлекательности Украины по шкале Лайкерта в период с 2016 до 2020 года. Исследованы поступления прямых инвестиций в Украину из стран Европейского Союза. Проанализирована динамика прямых инвестиций в экономику Украины по двум видам экономической деятельности, которые должны формировать финансовую отчетность по МСФО, а именно по добывающей промышленности и разработке карьеров и финансовой и страховой деятельности.*

**Ключевые слова:** финансовая отчетность, Международные стандарты финансовой отчетности (МСФО), имплементация, инвестиционный климат.

*Summary.* The article is devoted to the study of the impact of the introduction of International Financial Reporting Standards (IFRS) on changes in the investment climate in Ukraine. The relevance of the topic is that improving the practice of applying IFRS as a tool for exchanging financial information is one of the key conditions for improving the investment climate in Ukraine.

The authors have created the generalized scheme that illustrates the chronological list of enterprises that are required by law to prepare financial statements in accordance with IFRS. It was noted that in 2018, in accordance with Part 2 of Article 12 of the law on accounting and financial reporting in Ukraine and resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 547 from 11.07.2018, the criteria of enterprises that are required to prepare financial statements in accordance with IFRS were updated. This step significantly increased the level of application of international standards due to the adoption of such a decision at the legislative level.

The dynamics of the number of IFRS enterprises in Ukraine was analyzed. The analysis showed that over the past three years, the number of almost all enterprises that must apply international standards has been growing.

The advantages of using IFRS for different users of financial statements were determined. It was determined that the priority users of IFRS financial statements are investors. At the same time, it was noted that the main advantage for other users of financial statements prepared in accordance with international standards is the improvement of the investment climate.

The dynamics of the Investment Attractiveness Index of Ukraine based on the Likert scale in the period from 2016 to 2020 was analyzed. The direct

*investment receipts to Ukraine from the European Union countries were studied. The dynamics of direct investment in the Ukrainian economy was analyzed for two types of economic activities that should form financial statements in accordance with IFRS, namely, the extractive industry and quarrying, as well as financial and insurance activities.*

**Key words:** *financial reporting, International Financial Reporting Standards (IFRS), implementation, investment climate.*

**Постановка проблеми.** Актуальність здійснення аналізу практики застосування МСФЗ в Україні полягає в обґрунтуванні завдання прискореного завершення переходу з національних стандартів на Міжнародні стандарти фінансової звітності з метою підвищення прозорості фінансової звітності та стимулювання росту прямих іноземних інвестицій.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Питанням впровадження та імплементації МСФЗ в Україні присвячені роботи таких українських дослідників як: Ф.Ф. Бутинець [5], С.Ф. Голов [6], О.С. Кірей [12], В.П. Пантелеєв [14], В.Г. Швець [16] та ін.

Незважаючи на наявні наукові дослідження з питань імплементації МСФЗ в Україні, існують недостатньо вирішені проблеми дослідженні впливу застосування МСФЗ в Україні на інвестиційний клімат країни, які потребують подальших досліджень.

**Формулювання цілей статті (постановка завдання).** Метою статті є дослідження впливу застосування МСФЗ в Україні на інвестиційний клімат країни.

**Виклад основного матеріалу.** Україна була однією з перших країн колишнього командно-адміністративного устрою, яка обрала європейську орієнтацію щодо реформування системи бухгалтерського обліку після отримання незалежності. Відповідно до Стратегії застосування

міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні [1] реалізація цієї стратегії сприятиме покращенню інвестиційного клімату в Україні, прозорості ринків капіталу. Проте тільки у 2011 році почалося реальне застосування МСФЗ в звітності.

Загалом практика впровадження МСФЗ на підприємствах України відбувається поступово. Хронологія впровадження МСФЗ у розрізі різних видів підприємств проілюстрована на рис. 1.



**Рис. 1. Хронологічний перелік видів підприємств, які зобов'язані складати фінансову звітність за МСФЗ**

Джерело: розробка авторів

Першочергово складати фінансову звітність за МСФЗ були зобов'язані лістингові компанії. Розглядаючи українську практику застосування МСФЗ, слід підкреслити, що починаючи з 2018 року Україна розширює список підприємств, які повинні складати фінансову звітність за міжнародними стандартами.

Як було вже зазначено, на законодавчому рівні майже щороку збільшується перелік МСФЗ-зобов'язаних підприємств. Зростаючу тенденцію кількості МСФЗ-зобов'язаних підприємств у динаміці представлено на рис. 2.

Аналіз динаміки кількості МСФЗ-зобов'язаних підприємств (див. рис. 2) показав, що найбільшу кількість складають підприємства, які

здійснюють фінансову та страхову діяльність. Кількість цих підприємств зросла на 14% упродовж 2017-2019 років. Кількість підприємств добувної промисловості і розроблення кар'єрів та великих підприємств зросла на 11% та 30% відповідно у 2019 році. Тенденцію до зменшення кількості підприємств мали публічні акціонерні товариства та кредитні спілки. Проведені дослідження показали, що кількість підприємств, які є МСФЗ-зобов'язаними мають в основному зростаючу тенденцію протягом трьох останніх років.



**Рис. 2. Динаміка кількості підприємств України, які зобов'язані складати фінансову звітність за МСФЗ**

*Джерело:* складено авторами на основі [7]

Проте головним питанням впровадження МСФЗ залишається дослідження якісних змін у отриманні переваг від більш масштабного застосування МСФЗ. На нашу думку, отримання переваг від застосування Міжнародних стандартів при формуванні фінансової звітності можливо поділити на первинні та вторинні вигоди.



При цьому, первинні вигоди полягають у формуванні якісно нової фінансової звітності, якій притаманні транспарентність, можливість зіставлення та порівняння з фінансовими звітами іноземних підприємств. Фінансова звітність складена за міжнародними стандартами задовольняє інтереси всіх її стейкхолдерів з точки зору корисності представленої інформації.

Вторинні вигоди базуються на якісно новій фінансової звітності, яка надає інформацію про реальний стан підприємств та створює умови для отримання головних економічних та політичних переваг від застосування МСФЗ.

Вторинні вигоди від застосування Міжнародних стандартів можуть бути розглянуті у розрізі користувачів фінансової звітності. Авторами запропоновано поділити користувачів МСФЗ на дві групи: пріоритетні та другорядні. До пріоритетних користувачів належать: інвестори, позикодавці, кредитори. Другорядні користувачі це – внутрішні користувачі, держава та інші стейкхолдери.

Всіх пріоритетних користувачів фінансової звітності об'єднує зацікавленість щодо інформації про реальний фінансовий стан суб'єкта господарювання з метою прийняття рішення щодо постачання ресурсів. При цьому слід підкреслити, що впровадження МСФЗ дозволить пріоритетним користувачам звітності здійснювати ефективний фінансовий аналіз підприємства та визначати перспективи розвитку підприємства.

Важливою перевагою з огляду інтересів інвестора є заощадженні грошових ресурсів та часу, що пов'язані з отриманням та обробкою інформації про капітал на ринку. Фінансова звітність, яка складена згідно вимог МСФЗ подає інформацію у зрозумілій для інвестора формі та не потребує трансформації. У подальшій співпраці МСФЗ-підприємства та іноземного інвестора останній матиме змогу оцінити напрям та ефективність використання наданих ресурсів.

Для другорядних користувачів перевага від використання Міжнародних стандартів в основному полягає в покращенні інвестиційного клімату: на мікрорівні – для підприємств та на макрорівні – для регіонів та держави.

На рівні підприємства вигоди від застосування МСФЗ можуть бути виражені у підвищенні довіри та зрозумілості фінансової звітності, для іноземних пріоритетних користувачів і як наслідок вихід підприємства на міжнародний рівень.

Як показало проведене дослідження до внутрішніх переваг використання МСФЗ підприємством деякі науковці відносять вдосконалення організаційної структури підприємства [17], інші вчені відносять – зміцнення корпоративної поведінки [11], а також можливості отримання детального фінансового плану та ефективного використання інсайдерської інформації для прийняття рішень [12]. На нашу думку до внутрішніх переваг слід віднести покращення іміджу підприємства, що пов'язане з використанням Міжнародних стандартів.

На державному рівні переваги від застосування МСФЗ характеризуються розвитком міжнародного співробітництва, ринку капіталів та залучення іноземних інвестицій.

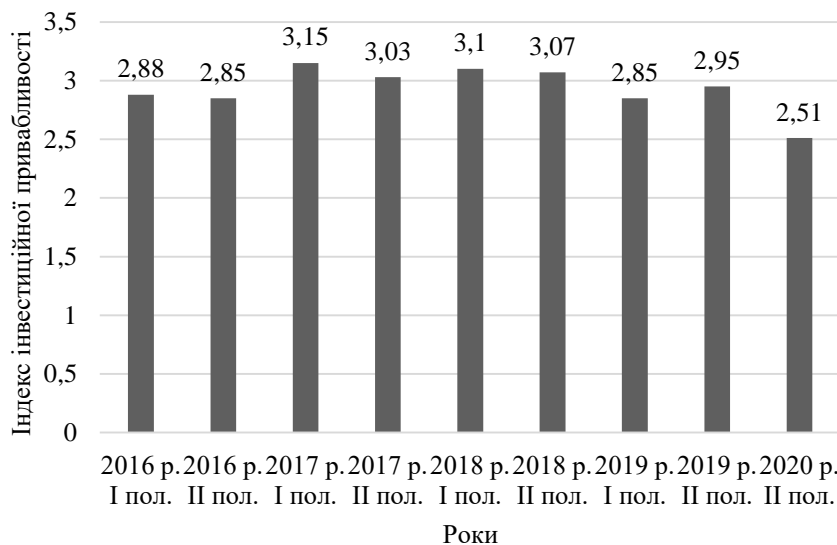
Однією з важливих вигід на макроекономічному рівні є економія ресурсів на створення власних національних стандартів, при цьому слід підкреслити, що при імплементації МСФЗ держава витрачає кошти на переклад МСФЗ та створення нормативно-правової основи для застосування МСФЗ тощо.

Однією з провідних переваг застосування Міжнародних стандартів є покращення інвестиційного клімату. Інвестиційні процеси являють собою один із факторів, які визначають темпи економічного росту і динаміки капіталу. В сучасних українських реаліях існує необхідність покращення інвестиційного клімату економіки за рахунок залучення прямих іноземних

інвестицій. Впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності разом з оптимізацією та реформуванням податкової системи України буде комплексно впливати на зміну інвестиційного клімату в Україні [13].

Дослідження «Індексу інвестиційної привабливості України» здійснює Європейська Бізнес Асоціація (ЄБА) починаючи з 2008 року. Протягом всього періоду здійснення ЄБА цього дослідження індекс інвестиційної привабливості в Україні жодного разу не досягнув позитивної зони, яка складає більше 4-х балів із 5 можливих за шкалою Лайкерта. Проте на зломі 2010-2011 років був зафіксований максимальний показник інвестиційної привабливості, який дорівнював 3,4 балів [8].

З метою визначення впливу впровадження МСФЗ на інвестиційний клімат України розглянемо динаміку індексу інвестиційної привабливості України протягом 2016 та першої половини 2020 років (див. рис. 3).



**Рис. 3. Динаміка індексу інвестиційної привабливості України**

*Джерело:* складено авторами на основі [8]

Аналіз динаміки індексу інвестиційної привабливості України за останні роки показав, що у 2018 році індекс інвестиційної привабливості досягнув нейтральної зони за шкалою Лайкерта і становив 3,1 та 3,07 у першому та другому півріччі 2018 року відповідно. У 2019 році індекс

потрапив у негативну площину, проте у другому півріччі зріс на 0,10, хоча це і не змінило його місцезнаходження. У першій половині 2020 року індекс інвестиційної привабливості значно зменшився та становить найменше значення за період з 2016 року до 2020 року. Показник у 2020 році перебуває у негативній площині і досягнув значення, яке було зафіксовано у 2015 році [8].

Проведені дослідження показали, що більш масштабне впровадження МСФЗ на даному етапі ще не приносить головних вигід від застосування МСФЗ, а саме інвестиційна привабливість України погіршилася у період 2018-2020 роки. Важливі аспекти покращення інвестиційної привабливості розглянуті у працях [4, 9, 10, 15].

З метою здійснення більш детального дослідження щодо змін інвестиційного клімату у зв'язку з впровадженням МСФЗ було здійснено аналіз динаміки іноземних інвестицій в економіку України за останні роки. Проаналізуємо обсяги прямих інвестицій в Україну з країн ЄС (див. табл. 1).

*Таблиця 1*

**Прямі інвестиції (акціонерний капітал) з країн ЄС (2015-2019),**

*млн. дол. США*

Роки (станом на 01.01)	2016	2017	2018	2019	31.12.2019
Прямі інвестиції (млн.дол. США)	32122,5	31230,3	31606,4	32905,1	35809,6

*Джерело:* складено авторами на основі [7]

Аналіз даних таблиці 1 показав, що з 2016 року до 2017 року спостерігається скорочення обсягів прямих інвестицій, проте після 2018 року відбувається зростання обсягів прямих інвестицій у вигляді акціонерного капіталу.

Для визначення змін інвестиційного клімату у розрізі впровадження МСФЗ проаналізуємо динаміку прямих інвестицій в Україну за двома видами економічної діяльності підприємств, які зобов'язані складати

фінансову звітність за міжнародними стандартами. Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіку України за видами економічної діяльності підприємств за 2015-2019 рр. представлено у табл. 2.

Таблиця 2

**Прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України за видами економічної діяльності підприємств, які повинні складати фінансову звітність за МСФЗ, млн. дол. США**

Роки (станом на 01.01)	2016	2017	2018	2019	31.12.2019
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	1868,7	1521,3	1732,1	1747,3	2031,1
Фінансова та страхова діяльність	4350,1	3627,4	3526,3	3641,1	4557,6

Джерело: складено автором на основі [7]

Аналізуючи дані табл. 2, варто зазначити, що обсяг прямих інвестицій більше припадає на фінансову та страхову діяльність в Україні, ніж на добувну промисловість і розроблення кар'єрів. Аналіз динаміки прямих інвестицій до фінансової та страхової діяльності показав, що з 2016 до 2018 роки обсяг прямих інвестицій скорочувався і лише в 2019 році вони зростають.

**Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.** Проведені дослідження впливу впровадження МСФЗ на зміни інвестиційного клімату в Україні дозволили зробити такі висновки та сформулювати перспективи подальших досліджень:

1) перехід українських підприємств на міжнародні стандарти фінансової звітності набули особливої актуальності. Це обумовлено тим, що застосування МСФЗ як міжнародного інструмента обміну фінансової інформації є одним з факторів покращення інвестиційного клімату в Україні;

2) розроблено узагальнюючу схему переліку підприємств, які відповідно до законодавства повинні складати фінансову звітність за МСФЗ в ретроспективі;

- 3) визначено рівень застосування МСФЗ суб'єктами господарювання при складанні фінансової звітності;
- 4) встановлено широке коло впровадження МСФЗ для складання фінансової звітності серед великих та середніх підприємств, які зобов'язані їх імплементувати;
- 5) запропоновано, отриманні переваги від застосування Міжнародних стандартів при формуванні фінансової звітності поділити на первинні та вторинні вигоди;
- 6) авторами запропоновано поділити користувачів МСФЗ звітності на дві групи: пріоритетні та другорядні. До пріоритетних користувачів належать: інвестори, позикодавці, кредитори. Другорядні користувачі це – внутрішні користувачі, держава та інші стейкхолдери;
- 7) у зв'язку із збільшенням кількості підприємств, які складають фінансову звітність за Міжнародними стандартами, було проведено аналіз змін інвестиційного клімату. Аналіз показав, що індекс інвестиційної привабливості зменшився протягом 2018-2020 років, проте, незважаючи на несприятливий інвестиційний клімат, обсяг прямих інвестицій з країн Європейського Союзу зростає.

До перспектив подальших досліджень відноситься питання:

- 1) порівняння практики впровадження МСФЗ в Україні та інших країнах з перехідною економікою;
- 2) розробка пропозицій та рекомендацій з вдосконалення вітчизняної системи обліку і звітності за МСФЗ.

### **Література**

1. Про схвалення Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.10.2007 №911-р. Дата оновлення: 27.11.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/911-2007-p#Text>

2. Про затвердження Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 1998 р. № 1706. Дата оновлення: 28.10.1998. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-98-п#Text>
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. Дата оновлення: 14.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
4. Бузько І .Р., Труніна І. М., Загірняк Д. М. Економічний ризик та управління інноваційною діяльністю підприємства: навч. посіб. Київ: ІЗМН, 1996. 136 с.
5. Бутинець Ф.Ф. Альфа і омега бухгалтерського обліку або моя болісна несповідь: монографія / за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир, 2007. 328 с.
6. Голов С. Ф., Костюченко В. Н. Бухгалтерский учет и финансовая отчетность по международным стандартам: практ. пособие. Изд.2-е., перераб. и доп. Харьков: Фактор, 2008. 1017 с.
7. Державна служба статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua/>.
8. Дослідження та аналітика – European Business Assosiation. URL: <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analytyka/>.
9. Загірняк Д. М. Проблеми іноземного інвестування в економіку України. URL: [http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc\\_Gum/vsunu/2011\\_7\\_2/Zagirnjak.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/vsunu/2011_7_2/Zagirnjak.pdf).
10. Загірняк Д. М. Ринок фінансових послуг: навч. посіб. Харків: Друкарня Мадрид, 2014. 304 с.
11. Засадний Б. А. Міжнародний досвід застосування МСФЗ: переваги та недоліки для України // Теоретичні та прикладні питання економіки. 2013. 28 (1). С. 255-261.

12. Кірей О. С. Впровадження МСФЗ в Україні як стимул розвитку бізнесу // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка, 2014. (10) 163. С. 22–25.
13. Онищенко О. В., Омельченко Д. О. Оптимізація податкового навантаження в Україні // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2015. №. 20, Вип. 5. С. 240–244.
14. Пантелєєв В. П. Застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні: монографія. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 328 с.
15. Фінансова складова корпоративного управління: навчальний посібник для студентів вищих начальних закладів / Циба Т.Є., та ін. Кременчук: Вид. ПП Щербатих О.В., 2008. 204 с.
16. Швець В. Г. До питання нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку та фінансової звітності в умовах МСФЗ // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Економіка. 2015. 10 (175). С. 60-69.
17. Яцунська О. С. Процес упровадження МСФЗ в Україні // Бізнес Інформ. 2016. 3 (458). С. 173-182.

### **References**

1. Pro skhvalennja Strateghiji zastosuvannja mizhnarodnykh standartiv finansovoji zvitnosti v Ukrajinі: Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrajinu vid 24.10.2007 #911-r. Data onovlennja: 27.11.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/911-2007-r#Text>.
2. Pro zatverdzhennja Prohramy reformuvannja systemy bukghaltersjkooho obliku iz zastosuvannjam mizhnarodnykh standartiv: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrajinu vid 28 zhovtnja 1998 r. # 1706. Data onovlennja: 28.10.1998. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-98-p#Text>.



3. Pro bukhghalterskyj oblik ta finansovu zvitnistj v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16.07.1999 r. # 996-XIV. Data onovlennja: 14.11.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
4. Buzjko I.P., Trunina I. M., Zaghirnjak D. M. Ekonomichnyj ryzyk ta upravlinnja innovacijnoju dijajnistju pidprijemstva: navch. posib. Kyjiv: IZMN, 1996. 136 s.
5. Butynecj F.F. Aljfa i omegha bukhghaltersjkogho obliku abo moja bolisna nespovidj: monohrafija / za red. prof. F.F. Butyncja. Zhytomyr, 2007. 328 s.
6. Gholov S. F., Kostjuchenko V. N. Bukhghalterskyj uchet y fynansovaja otchetnostj po mezhdunarodnym standartam: prakt. posobyje. Yzd.2-e., pererab. y dop. Kharjkov: Faktor, 2008. 1017 s.
7. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. URL: <http://ukrstat.gov.ua/>.
8. Doslidzhennja ta analityka – European Business Assosiation. URL: <https://eba.com.ua/research/doslidzhennya-ta-analityka/>
9. Zaghirnjak D. M. Problemy inozemnogho investuvannja v ekonomiku Ukrainy. URL: [http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc\\_Gum/vsunu/2011\\_7\\_2/Zagirnjak.pdf](http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/vsunu/2011_7_2/Zagirnjak.pdf)
10. Zaghirnjak D. M. Rynok finansovykh poslugh: navch. posib. Kharkiv: Drukarnja Madryd, 2014. 304 s.
11. Zasadnyj B. A. Mizhnarodnyj dosvid zastosuvannja MSFZ: perevaghy ta nedoliky dlja Ukrainy // Teoretychni ta prykladni pytannja ekonomiky. 2013. 28 (1). S. 255-261.
12. Kirej O. S. Vprovadzhennja MSFZ v Ukraini jak stymul rozvytku biznesu // Visnyk Kyjivsjkogho nacionaljnogho universytetu im. Tarasa Shevchenka. Serija: Ekonomika. 2014. (10) 163. S. 22-25.
13. Onyshhenko O. V., Omeljchenko D. O. Optyimizacija podatkovogho navantazhennja v Ukraini // Visnyk Odesjckogho nacionaljnogho universytetu. Serija: Ekonomika. 2015. #. 20, Vyp. 5. S. 240-244.

14. Panteljejev V. P. Zastosuvannja mizhnarodnykh standartiv finansovoji zvitnosti v Ukraini: monohrafija. Kharkiv: KhNU imeni V. N. Karazina, 2011. 328 s.
15. Finansova skladova korporatyvnogho upravlinnja: navchalnyj posibnyk dlja studentiv vyshhykh nachalnykh zakladiv / Cyba T. Je., ta in. Kremenchuk: Vyd. PP Shherbatykh O. V., 2008. 204 s.
16. Shvecj V. Gh. Do pytannja normatyvno-pravovogho zabezpechennja bukhghaltersjkogho obliku ta finansovoji zvitnosti v umovakh MSFZ // Visnyk Kyjivsjkogho nacionaljnogho universytetu im. Tarasa Shevchenka. Serija: Ekonomika. 2015. 10 (175). S. 60–69.
17. Jacunsjka O. S. Proces uprovadzhennja MSFZ v Ukraini // Biznes Inform. 2016. 3 (458). S. 173-182.